

Урок зарубіжної літератури

в 5 класі

Вчитель: Дядюк Р.І.

Тема. Том Сойєр – головний герой повісті Марка Твена.

Мета: формувати вміння давати характеристику літературних героїв, складати план характеристики; розкрити образ Тома, роль дружби в його житті;

розвивати логічне мислення школярів, зв'язне мовлення, творчі здібності, пам'ять;

виховувати толерантність у ставленні до людей, кращі моральні якості.

Тип уроку: урок поглибленого розмірковування над змістом твору та образами.

Форма проведення: урок спілкування з використанням інтерактивних прийомів

Обладнання: портрет Марка Твена, ілюстрації до твору, схема.

Учись людяності.

Марк Твен

ХІД УРОКУ

1. Оголошення теми та мети уроку, мотивація навчальної діяльності.

- Вітаю всіх присутніх! Хай наша зустріч буде цікавою і корисною.

На уроці ми продовжимо роботу над повістю Марка Твена «Пригоди Тома Сойєра». Епіграфом до нього стануть слова письменника «Учись людяності». Саме на сьогоднішньому уроці ми визначимо позитивні моральні риси в характері Тома Сойєра – головного героя Марка Твена, простежимо, як пов'язані між собою моральні правила й духовний світ людини. Ми всі маємо висловити свої думки з приводу людських якостей, оцінюючи їх з позицій добра і зла.

(На аркуші паперу пропоную зобразити фігурку дівчинки чи хлопчика схематично, написати на ній своє ім'я і 3-4 найкращі людські риси. Потім обмінятися фігурками з сусідом і, подивившись, які риси однакові, оголосити їх. Учитель записує на дошці названі риси, а учень розміщує фігурки на дошці. Повідомляю, що позитивні моральні риси в характері людини, записані на дошці й у фігурках, називають чеснотами людини).

2. «Мозковий штурм»

- Що, на вашу думку, означає слово «людяність»? (Щирість, чуйність, доброзичливість, уважність до чужих потреб)

3. Вчитель

- Читачі всього світу полюбили Тома Сойєра. Тому й не дивно, що в центрі міста Ганнібал, у якому минуло дитинство Марка Твена, стоїть пам'ятник двом хлопчикам. Вони босі, в подертих штанцях, один тримає за хвоста kota. Двоє бешкетників – то нерозлучні друзі – Том і Гек. Це не просто пам'ятник хлопчикам, це своєрідний пам'ятник дитинству. Кожна людина переживає свою «золоту пору дитинства». В

цей час все не так, як у дорослому житті. Дехто з дорослих забуває, яким він був у дитинстві, вимагає від своїх дітей чи онуків бути досконалыми. Тітонька Поллі не дуже добирає слів, називаючи Тома шибеником, розбишакою, хлопчиськом. До того ж вона, як і шкільний учитель, свято вірить у виховну силу людини.

4. Проблемне питання

- Чи й справді том – тільки розбишака? Який насправді цей хлопець?
- Чи погоджуєтесь з оцінкою Тома його тітонькою? Ці питання будуть головною проблемою, яку маємо спробувати розв'язати на уроці.

5. Бесіда. (Поглиблена робота з текстом з підбором цитат як аргументів)

- Що відомо про батьків Тома? (Сирота, виховує тітка Поллі).
- Які взаємини з тіткою? (Складні, вона любила Тома, але на неї дуже впливала тогочасна мораль, яка визнавала тільки покарання й різні заборони).
- За які провини найчастіше перепадало Тому? (За неохайність, прогули в школі, небажання вчитися, постійну брехню, непослух)
- А чому Том так часто говорив неправду? (Щоб викрутитися зі складного становища, що було цікавіше жити).

Висновок. Виявляється це не брехня, а бурхлива фантазія Тома, за допомогою якої буденні речі набувають незвичайного вигляду. Його багата уява, енергія, бажання скрасити буденність життя в містечку штовхають героя на пошуки пригод. І він їх знаходить скрізь: і вдома, у в церкві, і в школі, і на кладовищі, і в печерах.

6. Індивідуальні завдання.

Визначте, які риси характеру Тома проявляються в тій чи іншій ситуації.

Вдома – хитрун, вигадник.

В церкві – порушник порядку.

У школі – ледар, лицар, порушник дисципліни.

У лісі – фантазер.

На кладовищі – сміливий, надійний друг.

Свідок у суді – відважне, благородне серце.

Пошуки скарбу – любов до таємниць.

В печерах – відважний, розсудливий, мужній.

7. Літературний диктант.

- 1) Місто, в якому відбуваються події повісті? (Сент-Пітерсберг)
- 2) Ім'я молодшого брата Тома? (Сід)
- 3) У який день тижня білив паркан? (У суботу)
- 4) «Я, коли виросту, буду...», - говорить Том Беккі. Згадайте це слово (Клоуном)
- 5) «Хто потурає дитині, той псує її» - звідки тітка Поллі взяла цей вислів? (Із Біблії)
- 6) За що тітка Поллі побила Тома даремно? (За розбиту цукорницю)
- 7) Після сварки з Беккі Том вирішив: «Ні, він піде в... й повернеться через багато років, укритий ранами і славою». Згадайте пропущене слово. (Солдати).

8. Робота в групах.

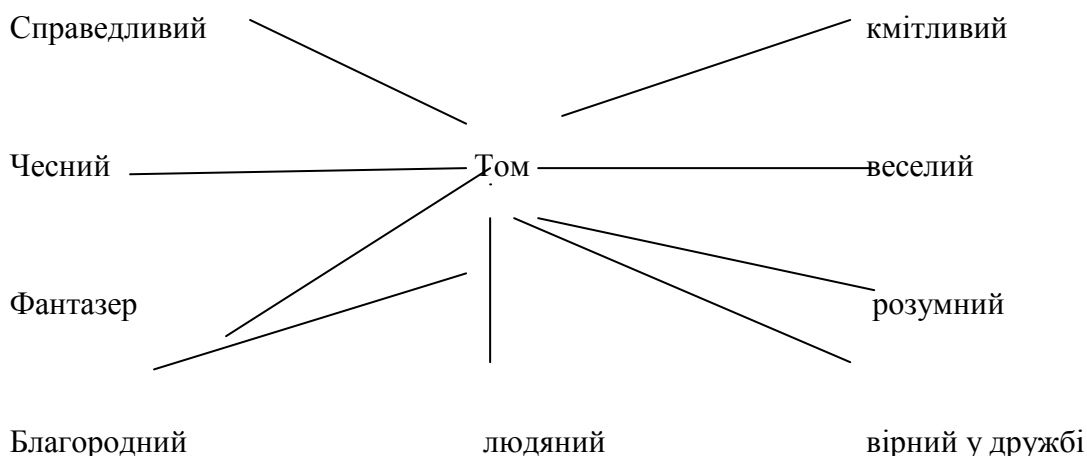
Дати характеристику Тома від імені:

I група – самого Тома;

II група – тітки Поллі;

III група – когось із друзів Тома.

9. Складання схеми «Риси характеру Тома» (методом «Гранування» з використанням прийому «Мікрофон»)

Яка з рис Тома стає вирішальною у всіх його вчинках?

10. **Вирішення проблемного питання.** (Із використанням прийому «Займи позицію»)

Чи справді Том був тільки хлопчиком-розбишакою, шибеником, як вважала тітка Поллі?

11. Словесне мовлення. Робота в парах.

Розкажіть товаришу по парті, чому б ви хотіли подружитися з Томом Сойером?

12. Оцінювання та підсумок уроку.

- Що нового ми дізналися про Тома на уроці?

- Що важливіше для людини: розум, честь чи людяність?

- Віддайте свої голоси за ту рису характеру, яку ви оберете. (Учні підходять до дошки, роблять свій вибір, аргументують).

Учитель. У пригодах відкривається справжня сутність Тома, через образ якого письменник звеличує людяність, закликає до рівності між людьми, до любові, милосердя. Будьте і ви милосердними, щирими, любіть людей, що оточують вас. За таких умов ви виростете справжніми людьми.

Ви не знаєте, як складеться ваше життя у майбутньому. Але я впевнена, що рано чи пізно вам доведеться робити свій вибір. Зробіть його правильно.

13. Д/з

Написати листа до Тома Сойєра.